

Fakta om HBTQ

Lärarmaterial

VAD HANDLAR BOKEN OM?

Fakta om HBTQ är en lättläst faktabok om HBTQ. Läsaren får veta mer om vad förkortningen HBTQ står för och centrala begrepp för HBTQ-rörelsen. Boken tar upp olika kända personer som är HBTQ-personer och gör nedslag i svensk HBTQ-historia samt diskuterar hur situationen ser ut för HBTQ-personer i andra delar av världen.

OM FÖRFATTAREN

Linnea Lundborg är född 1990 och bor i Malmö. Hon är genusvetare och har tidigare arbetat som förlagsredaktör och på bibliotek. Förutom faktaböcker skriver hon även skönlitterära böcker för barn och unga.

LGR11 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Människans pubertet, sexualitet och reproduktion samt frågor om identitet, jämställdhet, relationer, kärlek och ansvar. (BIO åk 4–6)
- Familjen och olika samlevnadsformer. Sexualitet, könsroller och jämställdhet. (SH 4–6)
- Lässtrategier för att förstå och tolka texter från olika medier samt för att urskilja texters budskap, både de uttalade och sådant som står mellan raderna. (SV åk 4–6)
- Informationssökning i några olika medier och källor, till exempel i uppslagsböcker, genom intervjuer och via sökmotorer på internet. (SV åk 4–6)
- Konst-, dokumentärbilder och arkitektoniska verk från olika tider och kulturer, hur de är utformade och vilka budskap de förmedlar. (BL åk 4–6)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Reflektera över mänskliga rättigheter samt demokratiska värden, principer, arbetssätt och beslutsprocesser.
- Läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften.
- Söka information från olika källor och värdera dessa.
- Analysera historiska och samtida bilders uttryck, innehåll och funktioner.

LGRS11 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Pubertet och hur den påverkar individen. Sexualitet, reproduktion och olika slags relationer. (NO åk 4–6)
- Lässtrategier för att avkoda och förstå olika texter. (SV åk 4–6)
- Informationssökning i böcker och på webbplatser för barn. (SV åk 4–6)
- Informativa bilder, till exempel läromedelsbilder. Vilka budskap de förmedlar och vilken påverkan de kan ha. (BL åk 4–6)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Läsa, förstå och reflektera över olika texter.
- Söka och värdera information från olika källor.
- Jämföra och reflektera över bilder.

VAD VET ELEVERNA OM HBTQ?

Låt eleverna fundera på vad de redan vet om HBTQ och skriva in i tabellen.

När ni har läst boken ska eleverna fylla i den högra delen av tabellen och skriva in sådant de har lärt sig.

Det här visste jag redan om HBTQ	Det här lärde jag mig om HBTQ

ARBETA MED EN BILD

Dela in klassen i mindre grupper. Låt varje grupp välja en bild ur boken och diskutera med hjälp av de här frågorna:

1. Vad föreställer bilden?
2. Vilken eller vilka känslor har personen eller personerna på bilden?
3. Vilken känsla får du av bilden? (Blir du glad, intresserad, nyfiken ...?)
4. Varför tror du att författaren valde just den bilden?
5. Om det finns en bildtext: Vad berättar bildtexten om bilden? Hur förändrar bildtexten hur du ser på och förstår bilden?
6. Vilket budskap har bilden?
7. Vad tror du händer runt omkring människorna som syns på bilden?

När grupperna har diskuterat färdigt kan du låta dem berätta om sina respektive bilder för klassen.

OM ATT PROTESTERA

Diskutera med klassen om varför människor protesterar och vad en protest kan vara. Ge gärna exempel på olika typer av protester. Du kan till exempel berätta om Stonewallupproret eller ACT UP-rörelsen, men även om första maj, almstriden i Kungsträdgården, skotten i Ådalen eller de barnvagnsmarscher som varje år anordnas av RFSU.

Använd dig gärna av bilder för att konkretisera händelserna. Du kan till exempel visa bilden från protesterna på Himmelska fridens torg i Kina 1989 där en ensam person ställer sig framför pansarvagnarna, eller bilden Flower Power som visar hur en person som demonstrerar mot Vietnamkriget stoppar en blomma i mynningen på en soldats gevär.

Fråga i klassen om någon har varit på en demonstration. Vilka exempel på protester nämns i boken? Kan eleverna komma på fler sätt att protestera? Diskutera vad eleverna i klassen skulle vilja protestera mot. Om ni vill kan ni även gå vidare med att planera en egen protest, som kanske handlar om något som eleverna vill förändra på skolan eller i närområdet.

FACIT

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

Vem är du?

1. Vad står förkortningen HBTQ för?
Homosexuella personer, bisexuella personer, transpersoner och queera personer.
2. Förklara vad *sexualitet* är.
Sexualitet styr vem du blir kär i och vill vara nära.
3. Förklara vad *könsidentitet* är.
Könsidentitet är det kön du känner dig som.

Homo

4. Vilka andra ord finns det för killar och tjejer som är homosexuella?
Bög och lesbisk.

Bi

5. Vilka sorters personer blir bisexuella och pansexuella kära i?
Tjejer, killar och andra personer.

Trans

6. Förklara vad det innebär att vara trans.
Trans är när känslan av ett kön och kroppens kön inte passar ihop.
7. Varför ändrar vissa transpersoner sina namn?
För att namnen ska passa bättre med könsidentiteten.

Queer

8. Förklara vad *normer* är.
Normer är regler som ingen har skrivit ner, men som alla förväntas följa.
9. Vad innebär det att kalla sig queer?
Att kalla sig queer är ett sätt att säga att man inte följer normerna.

HBTQ+

10. Varför lägger man ibland till ett plus efter HBTQ?
Man lägger till ett plus för att visa att fler personer ingår i gruppen.

Hen

11. När passar det att använda ordet *hen*?
När hon eller han inte passar, eller när könet inte spelar någon roll.
12. Varför vill många ickebinära kallas *hen*?
För att hon eller han inte passar eftersom ickebinära varken är killar eller tjejer.

Komma ut

13. Vad kallas det att berätta om sin sexualitet eller könsidentitet?
Det kallas att komma ut.
14. Vad är viktigt att tänka på när någon berättar om sin sexualitet eller könsidentitet?
Det är viktigt att vara snäll och lyssna eftersom personen kan vara nervös.

Regnbågsflaggan

15. Varför använder människor symboler?
För att visa att de tycker en viss sak eller är på ett visst sätt.
16. Vilka färger ingår i regnbågsflaggan?
Röd, orange, gul, grön, blå och lila.
17. Vilka färger ingår i transflaggan?
Blå, rosa och vit.

Socialstyrelsens trappa

18. Vad hände när lagen ändrades så att det inte längre var olagligt att vara homosexuell i Sverige?
Homosexualitet började i stället räknas som en sjukdom.
19. Vad handlade protesten på Socialstyrelsens trappa om?
De som protesterade ville att homosexualitet skulle sluta räknas som en sjukdom.

Pride

20. Pride är ett engelskt ord. Vad betyder ordet?
Det betyder stolt.

En rättvis värld

21. Vad kan hända HBTQ-personer som lever i länder där det är förbjudet att vara HBTQ?
De kan bli slagna eller sättas i fängelse.
22. På vilka sätt kan man kämpa för att ändra orättvisa lagar?
Förslag: Man kan demonstrera eller skriva brev till politiker.

ORD FRÅN BOKEN

1. könsidentitet	personer som blir kära i fler än en person i taget
2. ickebinära	kan användas när "hon" eller "han" inte passar
3. lesbisk	det kön du känner dig som
4. sexualitet	berätta om sin sexualitet eller sin könsidentitet
5. hen	ett ord för personer som varken är tjejer eller killar
6. queer	ett ord för en tjej som är homosexuell
7. komma ut	styr vem du blir kär i och vill vara nära
8. bisexuella	personer som blir kära i tjejer, killar och andra
9. polyamorösa	ett sätt att säga att man inte följer normerna för sexualitet eller könsidentitet

SANT ELLER FALSKT?

1. Sexualitet kan inte ändras. (Falskt)
2. Den vanligaste symbolen bland HBTQ-personer är en rutig flagga. (Falskt)
3. Artisten Darin är homosexuell. (Sant)
4. Motsatsen till att vara trans är att vara bisexuell. (Falskt)
5. Lesbisk är ett annat ord för att vara tjej och homosexuell. (Sant)
6. Din könsidentitet är det kön du känner dig som. (Sant)
7. Motsatsen till homosexuell är heterosexuell. (Sant)
8. Pansexuell är ett ord för personer som blir kär oavsett den andra personens kön. (Sant)
9. 1979 protesterade en grupp homosexuella i Socialstyrelsens matsal. (Falskt)
10. Att skriva brev till politiker är ett sätt att protestera mot orättvisa lagar. (Sant)
11. Det är fel att fråga om en person vill kallas hon, han eller hen. (Falskt)

VILKEN SORTS ORD?

Sexualitet	Könsidentitet
asexuell	cisperson
bisexuell	ickebinär
bög	transperson
heterosexuell	
polyamorös	

LÄS MER OM HBTQ

www.rfsl.se och www.rfslungdom.se

RFSL och RFSL Ungdom är organisationer för HBTQ-personer.

RFSL Ungdom vänder sig direkt till barn och unga.

På RFSL:s hemsida hittar du en begreppsordlista med förklaringar av många ord och begrepp som har med HBTQ att göra.

www.transformering.se

Transformering är RFSL Ungdoms webbplats. Den riktar sig direkt till unga som är eller har frågor om att vara transperson.

www.umo.se och www.youmo.se

Umo.se är en webbplats för unga mellan 13 och 25 år. Där kan man läsa mer om att vara HBTQ, men också om mycket annat som har med kroppen eller känslor att göra.

På Youmo.se finns delar av Umos material översatt till engelska, tigrinska, somaliska, dari och arabiska.

HÖGLÄSNING

Brukar du högläsa för dina elever? I så fall vill jag gärna tipsa om de här skönlitterära böckerna, som alla handlar om barn som är HBTQ-personer:

Månen, varelsen och jag – Ylva Karlsson och Sofia Falkenheim

Vita lögner, röda hjärtan – Nora Dåsnes

Skarven – Sara Lövestam

Vem är kär i Abel Svensson? – Ebba Berg och Carl Flint

Ska vi ses? och Du har en chans – Mårten Melin

Ett rum till Lisen – Elin Johansson, Ellen Svedjeland och Emma AdBåge

Brorsan är kung – Jenny Jägerfeld